Č. J.: VP/S 155/03 - 160 V Brně dne 30. ledna 2004

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení zahájeném dne 28.11.2003 na základě žádosti České republiky - Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 24.11.2003, č.j. 31 101/2003-31, o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory pro program „Výzkumná centra“ podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, v platném znění, ve spojení s § 18 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, rozhodl podle § 6 odst. 3 písm. b) zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, v platném znění, takto:

Výjimka ze zákazu veřejné podpory, která bude poskytnuta v rámci programu výzkumu a vývoje „Výzkumná centra“ PP2 – DP1 Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ve formě přímého poskytnutí finančních prostředků,

s e p o v o l u j e

za těchto podmínek:

1. **Veřejná podpora, poskytnutá v rámci programu „Výzkumná centra“ Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, bude využita pouze na výzkum a vývoj stanovený v rámci tohoto programu a za podmínek v něm uvedených.**

2. **Míra veřejné podpory, tj. v procentech vyjádřený podíl výše účelové podpory na uznaných nákladech, v podobě přímého poskytnutí finančních prostředků bude činit v případě**

a) projektů základního výzkumu nejvýše 100 %
b) projektů průmyslového výzkumu nejvýše 50 %
c) projektů vývoje nejvýše 25 %.

Výše uvedené míry veřejné podpory je možno u projektů průmyslového výzkumu a projektů vývoje navýšit o míry stanovené v ustanovení § 2 odst. 5 nařízení vlády č. 461/2002 Sb. o účelové podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o veřejné soutěži ve výzkumu a vývoji.

Celkový podíl veřejné podpory na uznaných nákladech po navýšení nesmí přesáhnout u průmyslového výzkumu 75 % a u vývoje 50 %.

Oprávněné náklady pro stanovení výše veřejné podpory budou stanoveny na základě ustanovení § 4 nařízení vlády č. 461/2002 Sb., o účelové podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o veřejné soutěži ve výzkumu a vývoji.

3. Výzkumné projekty, jejichž náklady vhodné na poskytnutí veřejné podpory budou vyšší než 25 mil. EUR, a pro něž bude navrhnuta veřejná podpora přesahující částku 5 mil. EUR, v přepočtu kurzem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou platným ke dni poskytnutí veřejné podpory, musí být Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže oznámeny před poskytnutím této veřejné podpory.

4. Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže bude každoročně zasílána zpráva o poskytnutí účelové podpory příjemcům veřejné podpory na konkrétní projekty, a to nejpozději k datu vydání rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o poskytnutí veřejné podpory.

5. Výše uvedené podmínky budou zapracovány do znění programu.

Odůvodnění:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad") obdržel dne 28.11.2003 návrh na zahájení správního řízení formou žádosti o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory dle § 6 odst.1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, v platném znění (dále jen „zákon o veřejné podpoře“), ve věci poskytnutí veřejné podpory v rámci programu „Výzkumná centra“ Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „Ministerstvo“).

I. ***Podklady pro rozhodnutí***

Při posuzování žádosti vycházel Úřad z následujících podkladů:

- formuláře žádosti o povolení výjimky podle § 6 odst. 1 zákona o veřejné podpoře,
- návrhu programu výzkumu a vývoje „Výzkumná centra“ PP2 – DP1,
- dopisu Ministerstva č.j. 31 101/2003-31 ze dne 24.11.2003,
- zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků (dále jen „zákon o podpoře výzkumu a vývoje“) a nařízení vlády č. 461/2002 Sb., o účelové podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o veřejné soutěži ve výzkumu a vývoji (dále jen „nařízení vlády o účelové podpoře výzkumu a vývoje“).

II. ***Vymezení základních pojmů***

1) **Základním výzkumem** se rozumí systematická tvůrčí práce rozšiřující poznání, včetně poznání člověka, kultury nebo společnosti, metodami umožňujícími potvrzení, doplnění či vyvrácení získaných poznatků, kde experimentální nebo teoretické práce jsou prováděné s cílem získat znalosti o základech či podstatě pozorovaných jevů, vysvětlení jejich příčin a možných dopadů při využití získaných poznatků, které nemají souvislost s průmyslovými nebo komerčními cíli. Za základní výzkum se pro potřeby tohoto rozhodnutí považuje **i aplikovaný výzkum** (vymezený v ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) bodu 2, větě první zákona o podpoře výzkumu a

vývoje), za podmínky, že nenaplňuje požadavky stanovené pro průmyslový výzkum – tj., že výsledky výzkumu nejsou určeny pro využívání v podnikání.

2) **Průmyslovým výzkumem** se rozumí aplikovaný výzkum, popřípadě jeho část, anebo kritické zkoumání zaměřené na získávání nových poznatků, jehož výsledky se prostřednictvím vývoje využívají v nových výrobcích, technologiích a službách, které jsou určeny k podnikání.

3) **Vývojem** se rozumí systematické tvůrčí využití poznatků výzkumu nebo jiných námětů k produkci nových nebo zlepšených materiálů, výrobků a zařízení anebo k zavedení nových či zlepšených technologií, systémů a služeb, včetně vytvoření prototypů, poloprovozních nebo předváděcích zařízení, které nemohou být využity k obchodním účelům. Vývojová činnost může mimo jiné zahrnovat formulaci pojmů a nákres ostatních výrobků, postupů nebo služeb jakož i základní předváděcí nebo zkušební projekty za podmínky, že tyto projekty nemohou být změněny nebo využity k průmyslovému použití nebo obchodnímu využití. Nezahrnuje běžné nebo pravidelné změny prováděné na výrobcích, výrobních linkách, výrobních postupech, existujících službách a dalších operacích ve vývoji, a to i v případě, že tyto změny mohou představovat zlepšení.

III. *Údaje získané z žádosti o povolení výjimky*

1. poskytovatelem veřejné podpory je Ministerstvo,
2. orgánem odpovědným za poskytnutí veřejné podpory je Ministerstvo,
3. kontaktní osobou je Mgr. Luděk Sojka,
4. název veřejné podpory je: „Výzkumná centra“,
5. právním základem je zákon o podpoře výzkumu a vývoje, nařízení vlády o účelové podpoře výzkumu a vývoje a usnesení vlády ČR č. 417 ze dne 28.4.2003,
6. jedná se o nový program podpory výzkumu a vývoje, jímž se nahrazuje program „Výzkumná centra – LN00“ vyhlášený Ministerstvem na léta 2000-2004,
7. jedná se o horizontální program podpory výzkumu a vývoje,
8. míra podpory bude závislá na charakteru jednotlivých k podpoře přijatých projektů, o její výši rozhodne Ministerstvo v souladu s platným právním řádem,
9. jedinými kritérii jsou platné právní předpisy pro oblast poskytování veřejné podpory výzkumu a vývoje a podmínky Národního programu výzkumu,
10. veřejná podpora bude poskytnuta formu přímého poskytnutí finančních prostředků,
11. předpokládaná návratnost spočívá v naplnění cílů politiky státu vyjádřených v Národním programu výzkumu, schváleném usnesením vlády č. 417, jako součást průřezového programu „Integrovaný výzkum a vývoj“. Záruky jsou dány celým procesem výběru projektů k veřejné podpoře a výběrem konkrétního příjemce veřejné podpory. Sankce jsou dány zákonem o podpoře výzkumu a vývoje a nařízením vlády o účelové podpoře výzkumu a vývoje, popř. zákonem č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech,
12. program podpory bude poskytován po dobu 5 let (od roku 2005 do roku 2009),
13. maximální výše nákladů spojených s poskytnutím podpory pro program „Výzkumná centra“ nesmí překročit 2,5% celkových nákladů programu,
14. předpokládaná celková výše nákladů programu bude 700 mil. Kč v každém roce poskytování,
15. program podpory nemá sektorový ani regionální charakter. V konečném důsledku má realizace projektů vést k soustředění výzkumných kapacit na výzkumnou činnost do

center, která zajistí účinný přenos poznatků mezi jednotlivými stadii výzkumu k subjektům, které je využívají,

16. počet příjemců podpory a počet podporovaných projektů programu je dán výší účelových finančních prostředků a poskytovatelem uznanou výší účelové podpory pro jednotlivé příjemce podle zákona o podpoře výzkumu a vývoje.

IV. *Vymezení účastníka řízení*

Jediným účastníkem řízení o povolení výjimky je, v souladu s ustanovením § 3 písm. c) ve spojení s ustanovením § 6 odst. 1 zákona o veřejné podpoře, Ministerstvo.

V. *Druh a forma veřejné podpory*

Na základě programu podpory je poskytována veřejná podpora formou přímého poskytnutí finančních prostředků.

VI. *Charakteristika programu podpory*

Program podpory „Výzkumná centra“ realizuje cíle Národního programu výzkumu jako součást průřezového programu „Integrovaný výzkum a vývoj“. Účelem programu „Výzkumná centra“ je soustředit výzkumné kapacity na výzkumnou činnost do center, která zajistí účinný přenos poznatků mezi jednotlivými stadii výzkumu k subjektům, které je využívají. Na založení centra se musejí podílet nejméně dva subjekty, z nichž alespoň jeden musí být subjekt, který se podílí či spolupracuje na uskutečňování akreditovaných studijních programů nebo jejich součástí na základě akreditace Ministerstva v oborech, které jsou předmětem činnosti centra. Výzkumná centra budou muset splňovat podmínky, uvedené v programu podpory.

Činnost centra musí být vymezena v rámci návrhů projektu předmětem výzkumné činnosti v aplikovaném výzkumu a vývoji, popř. i s vazbou na základní výzkum a musí být uvedeny jeho cíle, strategie jejich dosažení a předpokládané výsledky v období 5 až 7 let. Činnost centra musí mít věcně ucelený charakter, nesmí být tvořena separátními, disjunktními a vzájemně málo souvisejícími výzkumnými činnostmi. Předmět výzkumné činnosti musí být z oblasti hlavní výzkumné činnosti zakladatelů výzkumného centra, v níž už dosáhli prokazatelné výsledky. Centrum se také musí podílet na uskutečňování doktorských studijních programů tím, že na pracovištích centra jsou školeni studenti doktorských studijních programů.

Konkrétní výše podpory bude stanovena poskytovatelem na základě výsledků hodnocení projektů. V případě, že projekt bude zahrnovat více částí výzkumu a vývoje, vypočte uchazeč, potenciální příjemce podpory, celkový podíl účelové podpory na uznaných nákladech jako poměr částek povolených částek účelových podpor.

VII. *Charakteristika příjemců veřejné podpory*

Příjemci podpory budou stanoveni na základě veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji dle zákona č. 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu a vývoje a dle nařízení vlády č. 461/2002 Sb. o účelové podpoře výzkumu a vývoje, na základě podmínek stanovených v těchto právních

předpisech, tomto rozhodnutí, podmínek pro zařazení žádosti do výběru a hodnotících kritérií stanovených v Národním programu výzkumu a podmínek programu „Výzkumná centra“.

VIII. *Právní analýza*

V § 1 odst. 1 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že tento zákon upravuje postup při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody (Sdělení č. 7/1995 Sb., o sjednání Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé, dále jen „Evropská dohoda“). Čl. 64 odst. 1 bod (iii) Evropské dohody stanoví, že neslučitelná s řádným působením této dohody, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a Společenstvím, je jakákoliv veřejná podpora, která narušuje soutěž nebo hrozí jejím narušením v důsledku zvýhodňování některých podnikatelských jednotek. Čl. 3 Evropské dohody stanoví, že Rada přidružení přijme do tří let od vstupu této dohody v platnost nezbytná pravidla pro provádění odstavců 1 a 2. Tato pravidla byla přijata dne 24.6.1998 s účinností od 11.7.1998 (sdělení č. 225/1998 Sb., o sjednání Rozhodnutí č.1/98 Rady přidružení mezi Evropskými společenstvími (dále též „ES“) a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé ze dne 24.6.1998 o přijetí prováděcích pravidel pro uplatnění ustanovení o veřejné podpoře uvedených v čl. 64 odst. 1 bod (iii) a odst. 2 , podle čl. 64 odst. 3 Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropským společenstvím a jejími členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé, a v čl. 8 odst. 1 bod (iii) a odst. 2 Protokolu 2 k této Dohodě o výrobcích ESUO (dále jen "Prováděcí pravidla"). Čl. 2 Prováděcích pravidel stanoví, že posouzení slučitelnosti jednotlivých rozhodnutí o veřejné podpoře a programů veřejných podpor s Evropskou dohodou bude probíhat na základě kriterií vyplývajících z uplatnění pravidel čl. 92 Smlouvy o založení Evropských společenství, včetně současné a budoucí sekundární legislativy, systémů, směrnic a dalších příslušných administrativních nařízení platných v ES, jakož i precedenčního práva Soudu první instance a Soudního dvora ES a zvláštních pokynů, které budou vypracovány podle čl. 4 odst. 3 Prováděcích pravidel.

V § 3 písm. a) zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že veřejnou podporou se rozumí jakákoliv forma podpory, včetně programů veřejné podpory nebo výhod zvýhodňujících podnikání nebo odvětví výroby poskytovaná Českou republikou, ministerstvem, jiným správním orgánem, orgánem samosprávy nebo poskytovaná z veřejných prostředků. V § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že veřejná podpora poskytovaná způsobem narušujícím nebo hrozícím narušení soutěže tím, že zvýhodňuje určité podnikání nebo odvětví výroby v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie je neslučitelná se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody a je zakázána. V § 2 odst. 2 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že zákaz veřejné podpory podle odst. 1 platí pokud tento zákon nestanoví jinak nebo pokud Úřad nepovolil výjimku.

Při posuzování slučitelnosti výše uvedené veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody je nutno postupovat v souladu s následujícím předpisem ES:

Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu a vývoje ze dne 17. února 1996 (396Y0217(01) ve znění sdělení Komise pozměňující Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu a vývoje ze dne 13. února 1998 (398Y0213(01).

Příloha 1 Rámce společenství definuje jednotlivá stadia výzkumu a vývoje:

- základní výzkum znamená činnost zaměřenou na rozšíření vědeckých a technických poznatků, které nemají souvislost s průmyslovými nebo komerčními cíli
- průmyslový výzkum představuje plánovaný výzkum v rámci předmětu činnosti firmy zaměřený na získání nových poznatků, které mohou být prospěšné při vývoji nových produktů, procesů nebo služeb nebo mohou vést k výraznému vylepšení existujících produktů, procesů nebo služeb
- předkonkurenční vývojovou činností se rozumí formulace výsledků průmyslového výzkumu do plánu, nástinu nebo nákresu pro nové, pozměněné nebo vylepšené výrobky, postupy nebo služby, jsou-li určeny k prodeji, včetně vytvoření základního prototypu, který nemůže být využit k obchodním účelům. Tato vývojová činnost může mimo jiné zahrnovat formulaci pojmů a nákres ostatních výrobků, postupů nebo služeb jakož i základní předváděcí nebo zkušební projekty za podmínky, že tyto projekty nemohou být změněny nebo využity k průmyslovému použití nebo obchodnímu využití. Nezahrnuje běžné nebo pravidelné změny prováděné na výrobcích, výrobních linkách, výrobních postupech, existujících službách a dalších operacích ve vývoji, a to i v případě, že tyto změny mohou představovat zlepšení.

Čl. 5.2. Rámce společenství připouští pro základní výzkum možnost poskytnutí veřejné podpory až do výše 100 % celkové hodnoty nákladů vhodných na poskytnutí podpory.
Čl. 5.3. Rámce společenství stanovuje, že pro průmyslový výzkum nesmí míra veřejné podpory obecně překročit 50 % celkové hodnoty nákladů vhodných na poskytnutí podpory.
Čl. 5.5. Rámce společenství stanovuje pro předkonkurenční vývojovou činnost maximální obecně přípustnou míru veřejné podpory 25 %.
Čl. 5.10.1. Rámce společenství umožňuje výše stanovené míry veřejné podpory navýšit o dalších 10 %, pokud příjemci podpory jsou „malé a střední podniky“.
Čl. 5.10.3. a 5.10.4. Rámce společenství definují možnosti navýšení míry veřejné podpory v souvislosti s účastí v rámcových programech Evropského společenství či v souvislosti s přeshraniční spoluprací. Maximální možné zvýšení míry veřejné podpory – na 75 % pro průmyslový výzkum a na 50 % pro předkonkurenční vývojovou činnost stanovuje bod 5. 10.6. Rámce společenství. Úřad proto stanovil příslušnou podmínku ve výroku rozhodnutí.

Vzhledem k tomu, že

- se jedná o podporu poskytovanou Ministerstvem, které je poskytovatelem veřejné podpory v souladu s § 3 písm. c) zákona o veřejné podpoře,
- podpora může zvýhodnit určité podnikání, neboť poskytnutí podpory umožní příjemci snížit náklady, čímž mu vznikne výhoda oproti jiným soutěžitelům, kterým podpora nebyla poskytnuta,
- hrozí narušení hospodářské soutěže, zejména získáním konkurenční výhody využitím výsledků výzkumu a vývoje v podnikání a prostřednictvím snižování nákladů příjemců podpory, které by jinak museli nést sami,
- může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie, neboť výsledky výzkumu a vývoje mohou být použity při produkci výrobků a technologií, které budou vyváženy i do členských států Evropské unie,

jedná se o veřejnou podporu splňující znaky uvedené v § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře, která je obecně zakázána, pokud zákon o veřejné podpoře nestanoví jinak nebo Úřad nepovolí výjimku.

IX. *Posouzení slučitelnosti programu podpory*

Program podpory byl s ohledem na poskytované formy podpory posouzen jako program, jenž je v souladu s příslušnými předpisy ES a závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody, při splnění podmínek stanovených v tomto rozhodnutí.
Ze všech shora uvedených důvodů bylo možno žádosti o povolení výjimky vyhovět, povolení však bylo nutno podmínit tak, aby byl zajištěn soulad s výše uvedenými předpisy.

X. *Závěr*

Dne 9. 12. 2003 bylo účastníku řízení doručeno vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí i ke způsobu jeho zjištění, popřípadě navrhnout jeho doplnění. Tohoto práva účastník řízení ve stanovené době nevyužil.

XI. *Poučení o opravném prostředku*

Proti tomuto rozhodnutí v souladu s § 6 odst. 5 zákona o veřejné podpoře nelze podat rozklad.

Ing. Josef Bednář
předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Obdrží:
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Karmelitská 1
118 12 Praha 1